

Інститут
національної
стійкості та безпеки

Стратегічна стійкість в умовах гібридного впливу:

Огляд експертних
рекомендацій та
стратегічних наслідків

Передмова

У сучасних умовах безпекового середовища Європейський Союз стикається з безпрецедентними викликами у сфері інформаційної безпеки та стійкості. Російська Федерація системно використовує пропаганду, дезінформацію та маніпулятивні комунікаційні технології як складову гібридної війни, спрямованої на підірив демократичних інституцій, єдності та стійкості європейських суспільств. Структури Європарламенту є ключовими платформами для обговорення та вироблення рішень, здатних протистояти цим загрозам.

Інститут національної стійкості та безпеки має за мету формування стійкості України як фактора Перемоги у екзистенційній війні з РФ і відбудови країни. Ми вважаємо, що співпраця є основою успішної взаємодії з партнерами. Ми віримо, що разом можемо досягти більшого.

Проведення форуму з протидії російській пропаганді та дезінформації (Countering Russian Propaganda and Disinformation Forum) 17-18 грудня 2025 року в Брюсселі створює можливість зібрати провідних політичних лідерів, експертів, представників медіа та громадянського суспільства для:

- аналізу інструментів російської інформаційної агресії;
- виявлення вразливостей у європейському інформаційному просторі;
- пошуку спільних відповідей, які поєднують політику, освіту, технології та міжнародну співпрацю;
- посилення стратегічних комунікацій ЄС та формування власних демократичних наративів.

Аналітичний центр Інституту представляє дослідження проникнення шкідливого російського контенту до інформаційного простору ЄС. Дослідження включає головні наративи російської пропаганди, їх перетікання до англomовного європейського простору і оцінку їх присутності в інформаційних просторах трьох країнах-членах ЄС (Франція, Бельгія, Іспанія).

Разом із залученими українськими експертами з міждисциплінарним досвідом нами було проведено фасилітаційну сесію, на якій було розроблено загальні рекомендації щодо протидії російським наративам, інструменти та канали їх донесення до європейського інформаційного простору.

Рена Марутян

Директорка Інституту національної стійкості та безпеки

Про Інститут національної стійкості та безпеки

Інститут національної стійкості та безпеки – незалежна кросдисциплінарна платформа, яка об'єднує українських експертів з досвідом у різних сферах національної безпеки, державного управління, стратегічних комунікаціях та культури, аби спільними зусиллями сприяти посиленню національної стійкості та безпеки.

Наша команда працює над аналітичними продуктами, розробкою навчально-наукових програм та дослідженнями для тих, хто формує державну політику, приймає критично важливі рішення та зміцнює стійкість України і її партнерів у глобальній системі безпеки.

Інститут створює інтелектуальний майданчик, який підсилить співпрацю між державою, громадянським суспільством, академічною спільнотою, бізнесом і медіа. Об'єднуючи експертизу з політології, культурології, соціології, психології, комунікацій, економіки та безпекових студій, ми формуємо середовище, де аналітика, освіта й наука працюють разом задля головного – зміцнення стійкості українського суспільства і суб'єктності держави.

Про фасилітаційну сесію

6 грудня 2025 року команда Інституту провела фасилітаційну сесію за участі українських науковців і експертів-практиків. Метою заходу було представлення аналітичних даних, результатів медіамоніторингу та дослідження присутності російських наративів у трьох європейських країнах – Бельгії, Франції та Іспанії.

На основі отриманих даних та власної професійної експертизи учасники, що представляли різні дисципліни, долучилися у форматі структурованих фасилітованих обговорень (facilitated multi-table discussions) до розробки рекомендації щодо протидії деструктивному російському впливу в ЄС.

У результаті було узагальнено спільні напрацювання та сформульовано рекомендації щодо посилення інформаційної стійкості Європейського Союзу та європейського медіасередовища. Порухнені теми корелюють із напрямками дискусій, які також будуть додатково розкриті під час форуму в Брюсселі.

Подяка

Дякуємо European Economic and Social Committee і всім залученим сторонам від України та країн ЄС, що брали участь в організації форуму, команді Інституту у підготовки матеріалів і українським експертам та науковцям, що були залучені до створення представлених Рекомендацій.

Зміст

Вступ	6
1. Аналітика.....	9
1.1. Проникнення шкідливого контенту до інформаційного простору ЄС	9
1.2. Проникнення «русского миру» в країни ЄС	10
2. Європейський Союз у російському інформаційному просторі	12
3. Європейський Союз в англomовному інформаційному просторі російських джерел	17
4. «Русский мир» у країнах ЄС.....	20
4.1. Франція.....	20
4.2. Іспанія.....	23
4.3. Бельгія.....	26
5. Рекомендації експертів	29
6. Методологія.....	34
7. Висновки.....	37
Додаткові джерела.....	40

Вступ

Російська Федерація системно використовує дезінформацію, пропаганду та маніпулятивні комунікації як ключовий інструмент гібридної війни проти України та Європейського Союзу. Інформаційна агресія Кремля спрямована на підрив довіри до демократичних інституцій, ослаблення єдності ЄС, делегітимацію підтримки України та формування умов для ревізії європейського безпекового порядку.

Це дослідження підготовлене Аналітичним центром Інституту національної стійкості та безпеки спеціально до **Countering Russian Propaganda and Disinformation Forum** (Брюссель, 17–18 грудня 2025 року). Воно поєднує результати медіамоніторингу, аналіз російських пропагандистських нарративів та експертні напрацювання українських фахівців, які мають унікальний практичний досвід протидії інформаційній агресії.

Аналітика демонструє суттєве зростання присутності Європейського Союзу в російському інформаційному просторі – понад 50% за останні роки. Основним драйвером цього зростання є роль ЄС як ключового партнера України у сфері безпеки, санкційної політики та фінансової підтримки. Кремль цілеспрямовано зміщує фокус інформаційних кампаній на дискредитацію Європейського Союзу як головного елемента міжнародної коаліції підтримки України.

Дослідження ідентифікує сталий набір базових російських нарративів, які адаптуються до різних аудиторій і мовних середовищ:

- трактування війни проти України як «проксі-війни НАТО»;
- представлення ЄС і НАТО як слабких, розділених або агресивних акторів;
- підрив суб'єктності України та довіри до партнерів;
- експлуатація економічних, міграційних і ціннісних страхів європейських суспільств.

Окрему увагу приділено аналізу англomовного сегмента російської пропаганди та проникненню ідеології «русского мира» у Франції, Іспанії та Бельгії. Попри відмінності у національних медіаландшафтах, усі три країни демонструють вразливість до окремих груп нарративів – передусім економічних, антинаївських та антиукраїнських. Російські культурні, релігійні та освітні інституції залишаються важливими каналами довгострокового впливу.

Результати фасилітаційної експертної сесії дозволили сформулювати практичні рекомендації, спрямовані на:

- посилення інформаційної та когнітивної стійкості Європейського Союзу;
- удосконалення політик протидії дезінформації;
- розвиток стратегічних комунікацій і публічної дипломатії;
- захист цифрового та інформаційного суверенітету держав-членів ЄС.

Ключовий висновок дослідження полягає в тому, що протидія російській дезінформації потребує **системного, скоординованого та проактивного підходу**. Український досвід протистояння інформаційній війні є критично важливим ресурсом для формування спільної європейської стратегії захисту демократії, безпеки та стійкості.

Ключові слова: Росія, дезінформація, операція під чужим прапором, публічна дипломатія, вироблення політики, європейська стійкість

01

Аналітика

